

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU UAB „VANDENS PARKAS“ DARBO SKELBIME TYRIMO

2018 m. rugsėjo 11 d. Nr. (18)SN-158)SP-87

Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2018 m. rugpjūčio 28 d. buvo gautas pareiškėjo VšĮ „Žmogaus teisių balsas“ (toliau – Pareiškėjas) skundas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu darbo santykių srityje. Skunde rašoma, kad UAB „Vandens parkas“ (toliau vadinama ir Įmone) socialinio tinklo *Facebook* paskyroje „Vichy vandens parkas“ 2018 m. rugpjūčio 28 d. publikavo darbo skelbimą (toliau vadinamas ir Darbo skelbimu), vyrams bei moterims nesudarydama lygių galimybių pretenduoti į laisvas darbo vietas. Darbo skelbimo paveikslėlyje nurodoma, jog Įmonė ieško padavėjos (moters), suponuojant, kad padavėjomis gali dirbti tik moterys. Skunde pažymima, jog Darbo skelbimo tekste ir Įmonės interneto tinklalapyje informacija apie siūlomas pareigas yra pateikiama tinkamai, t. y., pareigų pavadinimą nurodant ir vyriškąją gimine.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2018 m. rugpjūčio 31 d. Tarnybos darbuotojai el. paštu info@vandensparkas.lt susisiekė su UAB „Vandens parkas“ administracija ir pranešė apie Tarnyboje atliekamą tyrimą dėl lyties pagrindu galimai diskriminuojančio Darbo skelbimo.

2018 m rugsėjo 5 d. gautas Įmonės paaiškinimas, kuriame nurodyta, jog Darbo skelbime buvo įsivėlusį netyčią klaidą. Įmonės atstovė patikino, kad Įmonė yra atvira visų lyčių darbuotojams,

dalyvauti atrankoje kviečia visus: tiek vyrus, tiek moteris. Dėl techninės klaidos Darbo skelbimo antraštėje pareigos buvo nurodytos tik moteriškąja gimine, tačiau Darbo skelbimo tekste informacija buvo pateikta teisingai. Paaiškinime nurodoma, kad kituose Įmonės darbo skelbimuose dėl siūlomo padavėjo darbo šios klaidos nėra ir informacija pateikta teisingai (prisegtos tai patvirtinančios nuotraukos). Ši informacija teisingai pateikta ir Įmonės interneto tinklalapyje: <https://www.vandensparkas.lt/apie/karjera/>. Teigiama, kad į Tarnybos pastabą Įmonės atstovai iškart sureagavo ir dar 2018 m. rugpjūčio 31 d. šį skelbimą nedelsiant pašalino. Taip pat prisegtas pakoreguoto darbo skelbimo maketas, kuriame klaida ištaisyta. Paaiškinime patikinama, kad tokių klaidų Įmonė daugiau nekartos ir darbo skelbimų maketai bus tikrinami atidžiai

2018 m. rugpjūčio 31 d. patikrinus UAB „Vandens parkas“ paskyrą socialiniame tinkle *Facebook*, nustatyta, jog Darbo skelbimas pašalintas. Įmonės atsiųstame naujame darbo skelbimo dėl padavėjo pareigų makete pareigos ir reikalavimai kandidatams suformuluoti neutraliai lyties prasme.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Įmonė, socialinio tinklo *Facebook* „Vichy vandens parkas“ paskyroje paskelbdama Darbo skelbimą, nepažeidė Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatų, pagal kurias skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėties, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus.

Moterų ir vyrų lygybė yra pagrindinis Europos Bendrijos steigimo sutarties teisės principas pagal Sutarties 2 straipsnį ir 3 straipsnio 2 dalį. Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. liepos 5 d. direktyvos 2006/54/EB „Dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo“ 14 str. 1 dalies a punkte nustatyta, jog nei viešame, nei privačiame sektoriuje, įskaitant viešąsias įstaigas, negali būti nei tiesioginės, nei netiesioginės diskriminacijos dėl lyties, įsidarbinant, savarankiškai įsidarbinant ar profesinėje srityje, įskaitant atrankos kriterijus ir priėmimo į darbą sąlygas visoms veiklos rūšims ir visais profesinės karjeros etapais, įskaitant paaukštinimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmenų požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Remiantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalimi, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų

taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamoje Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje.

Nagrinėjamu atveju socialinio tinklo *Facebook* „Vichy vandens parkas“ paskyroje Įmonė paskelbė Darbo skelbimą, kurio antraštėje siūlomų pareigų pavadinimas buvo nurodytas tik moteriškąja gimine, t. y., paskelbta, kad Įmonė ieško padavėjos dirbti užkandinėje. Darbo skelbimo tekste ir Įmonės interneto tinklalapyje informacija dėl siūlomo padavėjo darbo buvo pateikta tinkamai, t. y., nurodyta, jog Įmonė ieško padavėjo (-os).

Įmonės administraciją informavus, kad Darbo skelbimo formuluotė prieštarauja įstatymams ir Tarnyboje dėl to yra atliekamas tyrimas, Darbo skelbimas buvo nedelsiant pašalintas, tai pat pateiktas naujo darbo skelbimo su lyties atžvilgiu neutralia formuluote maketas.

Remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio nuostatomis, skelbimuose priimti į darbą, valstybės tarnybą arba mokytis draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę vienai iš lyčių, išskyrus šio įstatymo 10 straipsnio 5 punkte nurodytą atvejį, reikalauti iš darbo ieškančių asmenų informacijos apie jų šeimines padėtis, amžių (išskyrus šiame įstatyme numatytus atvejus), privatų gyvenimą ar šeimos planus. Šios normos išimtis įtvirtinta Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio 5 punkte, pagal kurią diskriminacija dėl lyties nelaikomi atvejai, kuomet atliekamas tam tikras darbas, kurį atlikti gali tik konkrečios lyties asmuo, kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų lytis yra būtinas (neišvengiamas) ir lemiantis profesinis reikalavimas, šis traktavimas yra teisėtas ir reikalavimas yra tinkamas (proporcingas).

Darbo skelbimo antraštėje siūlomos pareigos buvo nurodytos tik moteriškąja gimine, taigi, darbo ieškantys asmenys buvo klaidinami, kad darbas siūlomas tik moterims. Tokiu būdu moterims ir vyrams nebuvo sudaromos lygios galimybės pretenduoti į Darbo skelbime nurodytas pareigas, ir šiuo atveju vyrai atsidūrė mažiau palankioje padėtyje

Lygių galimybių įstatymo 29 straipsnio 3 dalies 4 punkte nustatyta, jog, kai lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai (neveikimas) nutraukiami, skundo tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, jog skundžiami lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai yra nutraukti (Darbo skelbimas panaikintas), tyrimas dėl galimo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio pažeidimo nutrauktinas.

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasis Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 4 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Tyrimą dėl galimo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 16 straipsnio pažeidimo nutraukti, kadangi lygias galimybes pažeidžiantys veiksmai nutraukti.

2. Su sprendimu supažindinti VšĮ „Žmogaus teisių balsas“ vadovą ir UAB „Vandens parkas“ vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė